

Enligt sändlista

Bildande av Korpbergets naturreservat i Norrköpings kommun samt fastställande av skötselplan för naturreservatet

Länsstyrelsen Östergötlands beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § Miljöbalken ett område inom fastigheterna Å sockenallmänning S:2, Notplatserna 1:1 och Evelund 1:6 som naturreservat med syfte, föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Naturreservatets gräns är markerad på bifogad karta, bilaga 1.

Naturreservatets namn ska vara Korpberget.

Syftet med reservatet

Syftet med Korpbergets naturreservat är att bevara och vårda värdefulla naturmiljöer i ett kuperat förkastningslandskap, främst i form av barrnatturskog som delvis har inslag av ädellöv och andra lövträd, men även en mindre kulle med spärrgrenig ek, samt att bevara alla de komponenter, i dessa miljöer, som är viktiga för överlevnaden av hotade, sällsynta och hänsynskrävande arter. Syftet är därmed även att bevara biologisk mångfald, främst skalbaggsfauna och kryptogamflora.

Korpbergets naturreservat ska även vara tillgängligt för friluftslivet.

Syftet ska nås genom att området till stora delar lämnas till fri utveckling. På tallhällmarker kan vissa åtgärder krävas för att bevara talldominansen. På hyggesdelar ska syftet nås genom naturvårdsröjningar för att efterlikna en lövbränna. Ekar och andra ädellövträd som hotas av uppväxande träd ska gynnas genom frihuggning.

Syftet med skötselåtgärderna ska vara att bevara och förstärka värdena för de arter som är knutna till gammal barrnatturskog och gamla ädellövträd. För att nå syftet för friluftslivet kan enstaka anordningar bli aktuella.

Föreskrifter

A. Med stöd av 7 kap. 5 § Miljöbalken, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet, är det, utöver vad som annars gäller, inte tillåtet att:

1. bedriva täkt, gräva, schakta, spränga, borra, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning;
2. anlägga väg, campingplats eller uppställningsplats för fordon, båtar eller andra farkoster;
3. framföra motordrivet fordon. Undantag gäller för älgdragare eller motsvarande mindre fordon vid uttransport av fällt vilt samt vid isättning och upptagning av badbrygga på Evelund 1:6;
4. anordna motor- eller skyttebana för övning eller tävling;
5. uppföra torn, byggnad eller annan anläggning;
6. uppföra mast, vindkraftverk, eller att uppföra luft- eller markledning;
7. anordna upplag;
8. gräva upp växter;
9. tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra mineralämnen;
10. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
11. ta bort eller upparbeta dött träd eller delar av träd eller vindfälle;
12. anlägga hamn, brygga eller fast angöringsanordning för farkost;
13. släppa ut avloppsvatten.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

14. ändra floran eller faunans sammansättning genom införande av för området nya arter.
-

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 6 § Miljöbalken ägare, att utan ytterligare ersättning, och innehavare av särskild rätt till fastigheterna tåla att följande åtgärder vidtas inom reservatet:

1. utmärkning av, och information om, reservatet;
2. dokumentation av reservatets utveckling av bevarandemål och naturvärden och av effekter av skötselåtgärder;
3. röjning av planterad gran på hygge;
4. åtgärder för att skapa ljusöppna partier i tallskog och runt lövträd i liten omfattning samt eventuella åtgärder vid massangrepp av skadeorganismer;
5. frihuggning, röjning och utmärkning av fornborgen och andra eventuella kultur- och fornlämningar, samt avdödning av planterade tallar och röjning för att förhindra igenväxning nedanför fornborgen;
6. iordningställande av anordningar för friluftslivet, vilket kan innebära vandringsstig, eldningsplats, vindskydd samt skyltning.

C. Med stöd av 7 kap. 30 § Miljöbalken, föreskriver Länsstyrelsen om rätten att färdas och vistas inom reservatet, att det utöver vad som annars gäller, inte är tillåtet att:

1. utöva bergsklättring med undantag för på beslutskartan markerad sträcka;
2. samla ved, bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
3. samla ryggradslösa djur, mossor, lavar eller vedsvampar med undantag för enstaka individer för artbestämning genom hävning eller plockning;
4. skada djurlivet, undantaget den jakt som får bedrivas i reservatet;
5. förstöra eller skada fasta naturföremål eller ytbildning genom att borra, spränga, gräva, rista, hacka eller måla.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

6. anordna tävlingar;
7. bedriva lägerverksamhet med undantag för på beslutskartan markerad yta;
8. utföra sådan vetenskaplig undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet.

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som Länsstyrelsen utser, att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel och som framgår av föreskrifterna B 1-6. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för skötsel av befintliga anläggningar:

- Sjöbod på Notplatserna 1:1
- Träkors ("lägerkyrkan"), stege ner i Slätbaken med tillhörande fastsatta rep (metallöglor i berget), utedusch, fikabord, badbrygga, flytbrygga för bad och livboj på Evelund 1:6.

Undantag från föreskrifterna gäller även, efter tillstånd av Länsstyrelsen, för flytt av sjöboden på Notplatserna 1:1 samt för uppbyggnad av altare i natursten vid träkorset samt placering av trampolin på den sten som tidigare utgjort fäste för trampolin (strax intill stegen) på Evelund 1:6. Observera att anläggningar även kan kräva strandskyddsdispens. Grenar som riskerar att falla ner och skada människor vid vistelse inom reservatet på Evelund 1:6 samt vid anlagd eldplats eller annan eventuell friluftsanläggning på Notplatserna 1:1 samt skada bastun (som ligger utanför reservatet på Evelund 1:6) kan tas ner efter tillstånd av Länsstyrelsen och sedan läggas på annan plats inom reservatet.

Skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt Miljöbalken fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen, bilaga 2.

Förvaltare för naturreservatet ska vara Länsstyrelsen Östergötland.

Skäl för beslutet

Korpbergets naturreservat har höga naturvärden. Den karaktäristiska geologin utmed förkastningsbranten i Slätbakens norra del erbjuder förutsättningar för flera intressanta naturmiljöer med sina berghällar, bergsbranter (vissa översilade), stup, sänkor och raviner. Stora delar av Korpbergets naturreservat består av barrnatturskog, som är gammal och har varit orörd länge. I barrskogen finns inslag av värdefulla lövträd. Det finns även en kulle med spärrgreniga gamla ekar i områdets sydöstra hörn. I reservatet finns död ved och ett flertal rödlistade arter som är knutna till veden samt till levande gamla tallar, granar och ädellövträd. För att alla de krävande arter som finns i området ska kunna fortleva måste hela området skyddas långsiktigt.

På en glest tallbevuxen höjd i sydöstra delen av reservatet ligger resterna av en fornborg. Denna höjd reser sig cirka 60 meter över Slätbaken och är, tillsammans med flera andra stup ner mot Slätbaken utmed reservatets södra kant, en del av förkastningsbranten och dessa höjder erbjuder en enastående utsikt över Slätbaken och landskapet. De fina vyerna, fornborgen och den gamla skogen gör området intressant för friluftslivet.

Området ingår i riksintresse för naturvård, ”NE 63 Slätbakens förkastningssystem”, samt riksintresse för friluftslivet, ”Kustområdena och skärgårdarna i Småland och Östergötland från Oskarshamn till Arkösund”.

Lämplig användning av markområde

Enligt 1 kap. 1 § Miljöbalken ska densamma tillämpas så att bland annat värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 kap. Miljöbalken, prövat och funnit att bildandet av Korpbergets naturreservat är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet och att beslutet inte strider mot gällande kommunal översiktsplan, där reservatet ingår i ett större utpekade utflyktsområde och/eller närrekreationsområde.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har, i enlighet med 7 kap. 25 § Miljöbalken, prövat och funnit att bildandet av Korpbergets naturreservat inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning av påverkan av beslutet på allemansrätten

Länsstyrelsen ska enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, i den omfattning det behövs, göra en konsekvensutredning av hur allemansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat. Länsstyrelsen gör bedömningen att naturreservatsbildningen inte medför negativa konsekvenser för vistelse och färd i naturreservatet. Ordningsföreskrifterna ska samtidigt leda till att reservatets syfte uppnås.

Miljö kvalitetsmål och ekosystemtjänster

Bildandet av Korpbergets naturreservat är en del av uppfyllandet av miljö kvalitetsmålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv, vilka Sveriges riksdag och regering har beslutat om. Länsstyrelsen bedömer att Korpbergets naturreservat bidrar med diverse ekosystemtjänster tack vare bevarande av biologisk mångfald och varierande miljöer med ett antal strukturer, som är basen för många ekosystemtjänster. Exempel på ekosystemtjänster är pollinering, fröspridning, nedbrytning av organiskt material (näringscykel), en fungerande artsammansättning för att motverka skadedjur och sjukdomar samt mindre sårbarhet vid klimatförändringar. Dessutom bidrar reservatet till ekosystemtjänsterna rekreation och ekoturism, bevarande av kulturarv samt livsmedelsproduktion från vilda bär och matsvamp.

Ärendets handläggning

Dokumentation

De mycket höga naturvärdena inom Korpbergets naturreservat dokumenterades i samband med Skogsvårdsstyrelsens inventering av nyckelbiotoper på berörda fastigheter år 1995. En uppdatering av nyckelbiotopsinventering skedde i området 1999 av Skogsvårdsstyrelsen. Stora delar av reservatet ingår i naturvårdsprogrammet för Norrköpings kommun. Vid reservatsutredningen bekräftades områdets naturvärden. Fornlämningarna är dokumenterade i fornlämningsregistret.

Reservatsbildning

Diskussion om reservatsbildning inleddes med markägare efter att en anmälan om avverkning lämnades in till Skogsstyrelsen på en del av området. Reservatet har stakats ut och mätts in av Lantmäteriet. En värdering av området genomfördes av Forum Fastighetsekonomi AB i samråd med markägarna och på uppdrag av Länsstyrelsen. Därefter förhandlade Länsstyrelsen med markägarna och kom överens om ekonomisk ersättning för intrånget i markanvändningen som blir konsekvens av naturreservatsbildningen. Beslut om utbetalning av ekonomisk ersättning har tagits av Naturvårdsverket 26 februari 2010 för Notplatserna 1:1, 7 februari 2012 för Å sockenallmänning S:2 och 11 juni 2013 för Evelund 1:6.

Under reservatsbildandet har pågående verksamheter inom området undersökts i samarbete med markägarna, för att se om de kan strida mot syftet med reservatet, ur både naturvärdes- och friluftslivssynpunkt. Utifrån det har undantag från föreskrifterna tagits fram. Det gäller framför allt pågående lägerverksamhet, med tillhörande anordningar, som sker inom begränsade ytor, där undantagen har utformats så att de kan fortgå utan att påverka syftet med reservatet negativt.

Remissyttranden

Länsstyrelsen har remitterat förslag till beslut till markägare, övriga berörda sakägare, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen Östergötlands distrikt, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Norrköpings kommun, kommunekologerna på Norrköpings kommun, Gymnastik- och idrottsföreningen Tjalve och Naturskyddsföreningen i Norrköping. Av dessa har SGU och Norrköpings kommun lämnat yttrande.

SGU tillstyrker bildandet av reservatet och föreslår vissa tillägg och justeringar utifrån att området innefattar en tydlig del av förkastningsbranten utmed Slätbakens norra del och som ingår i naturvårdens riksintresse Slätbakens förkastningssystem, samt att ett av de prioriterade bevarandevärdena är landskapsbilden med utkiksplatser för friluftslivet.

Under ”Skäl för beslut” ser SGU möjligheten att ta upp de upplevelsevärden som själva förkastningsbranten erbjuder i form av storslagenhet och utsikt över landskapet. SGU föreslår även att man kan resonera kring förkastningsbranten och dess läge invid Slätbaken som en bakgrund till en intressant kulturmiljö, där fornborgen nämns.

I skötselplanen föreslår SGU att en informationsskylt om Slätbakens förkastningssystem och dess geologiska utvecklingshistoria tas fram och placeras på lämpligt utkiksställe, och SGU skulle i så fall kunna bistå med information och kartbilder.

SGU vill att referenserna för geologiska kartan och beskrivningen till geologiska kartan under källuppgifterna i skötselplanerna kompletteras med serienummer.

Norrköpings kommun är positivt inställd till bildandet av naturreservatet och framför inga förslag till ändring av beslut eller skötselplan.

Länsstyrelsens avvägning med avseende på remissyttranden

Länsstyrelsen bedömer att de förslag till justeringar av beslut och skötselplan som Sveriges geologiska undersökning (SGU) framför i sitt yttrande förtydligar geologins och förkastningsbrantens roll för olika värden, som för friluftsliv och kulturhistorien. Texten om friluftslivsvärdena i andra stycket under ”Skäl för beslut” i beslutet har därför förtydligats. Däremot har inte kopplingen mellan geologin och de kulturhistoriska värdena lyfts i detta stycke. Det beror på att texten under ”Skäl för beslut” är en motivering till varför området beslutas som naturreservat. Enligt 7 kap. 4 § Miljöbalken är inte kulturhistoriska lämningar en grund till varför ett område kan förklaras som naturreservat. Det beror även på att förkastningsbranten utmed Slätbakens norra strandlinje inte har så många registrerade fornlämningar, varför det är svårt att dra någon slutsats kring om förkastningsbranten på landskapsnivå har bidragit till att det finns kulturhistoriska lämningar.

De kulturhistoriska lämningarna kan dock vara en del i upplevelsevärdet för friluftslivet, vilket har förtydligats något under ”Skäl för beslut”. Texten i skötselplanens beskrivning av områdets bevarandevärden i form av kulturhistoriska lämningar har dessutom förtydligats i andra stycket, så att det framgår att det är förkastningsbrantens stup som gav en bra utsikt för de människor som anlade fornborgen. På så sätt har ändå kopplingen mellan förkastningsbranten och fornborgen förtydligats.

I skötselplanen har källuppgifternas referenser kompletterats med serienummer för geologiska kartan och beskrivningen av geologiska kartan och ”Parkering och andra

friluftsanläggningar” har kompletterats med text om att en skylt om förkastningsbranten kan tas fram enligt SGU:s förslag.

Övrigt

Strandskydd

Vissa delar av reservatet är beläget inom område där strandskyddsbestämmelser gäller enligt 7 kap. Miljöbalken. Enligt tidigare uppgift på Breviks kursgårds hemsida är bastun, som ligger strax utanför reservatet, byggd 1965. En broschyr från 1967 styrker att bastun med badplats och lägerkyrkan fanns vid denna tidpunkt och det ser ut som att det är en brygga markerad inom reservatet på kartan i broschyren. Det är därför rimligt att anta att lägerkyrkans träkors och bastun med tillhörande anläggningar inom reservatet, så som bryggor, är uppförda innan strandskyddet infördes 1975.

Kulturmiljölagen

Alla fornlämningar skyddas enligt Kulturmiljölagen (1988:950), vilket i Korpberget berör fornborgen. Det finns även en fyndplats för kvartsavslag och det kan finnas fler fornlämningar i området som inte registrerats. Enligt 2 kap. 6 § Kulturmiljölagen är det förbjudet att utan tillstånd ”rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fast fornlämning”. Samråd och tillstånd krävs vid anläggningar som kan beröra fornlämningsområdet.

Gagnvirke

Allt utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller staten.

Lägerverksamhet

Utöver de restriktioner som gäller för lägerverksamhet krävs även godkännande av markägare för lägerverksamhet som är större än vad som är brukligt enligt allemansrätten.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 3. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § Miljöbalken, avdelning C, vilka gäller omedelbart.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har, förutom undertecknade, funktionschef Emma Hagström, länsjurist Karin Fridell, samhällsplanerare Per-Olof Remmare och antikvarien Mattias Schönbeck deltagit.

Kristina Zetterström
Länsråd

Linda Vålberg
Byrådirektör

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar
4. Sändlista